

Posudek na diplomovou práci Bc. Jaroslavy Tanzerové

Kontrastivní analýza modifikačních

částic v češtině a španělštině

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2017, 81 stran)

Tématem diplomové práce Jaroslavy Tanzerové je kontrastivní analýza modifikačních částic ve španělštině a češtině. Jedná se o téma zajímavé, kontrastivní směr výzkumu je vzhledem k oboru, který autorka studuje, velice vhodný. Autorka si zvolila téma, jehož uchopení není jednoduché, a to vzhledem k četným odlišnostem, které se týkají přesného obsahového vymezení předmětu výzkumu. I přes tyto obtíže se však autorce v teoretické části podařilo vytvořit kompaktní přehled vlastností modifikačních částic. Autorka prostudovala velké množství relevantní literatury české i španělské. Literaturu řádně cituje a vybírá z ní opravdu jen to, co je pro její výzkum nejvíce podstatné. Z jejího přehledu se zdá, že větší pozornost je modifikačním částicím patrně věnována v češtině, svědčí o tom i poměrně odlišný rozsah částí, kde daný jev prezentuje v češtině (str. 10-23) a ve španělštině (str. 24-30). Mohla by se k tomu diplomantka u obhajoby vyjádřit a případně své vyjádření zdůvodnit? Oceňuji zejména velice střízlivý pohled na vymezení modifikačních částic (např. přehlednou tabulku na str. 18), i to, že autorka upozorňuje na potenciální homonymie modifikačních částic s jinými slovními druhy (adverbii, spojkami), zejména v češtině.

To, že autorka pracuje promyšleně, je patrné i z úvodu praktické části (str. 39), kde velmi trefně poznamenává, že „*Bez podrobného rozboru bychom často nemohli ani vytvořit vzorek pro naši analýzu, kdy bychom poměrně těžce definovali parametry, na základě kterých se opravdu jedná o modifikační částici, a ne o slovo s ní homonymní*“. Tento přístup je žádoucí a musím říci, že hlavní kámen úrazu v řadě podobně orientovaných prací bývá právě neodfiltrování sémanticky nevhodných, homonymních slov. To zatím korpusové nástroje (Intercorp), s nimiž J. Tanzerová také pracuje, nezvládnou. Autorka si pro svoji analýzu zvolila pět modifikačních částic „*vlastně, ale, přece, však, prostě*“. Zaměřila se přitom pouze na výskyty těchto slov ve funkcích modifikačních částic. Za tímto účelem omezila vyhledávání v korpusu na 50 náhodných příkladů. To je v pořádku, nicméně vzhledem k tomu, že se následně zaměřila na způsoby, jakými jsou tyto částice přeloženy, by bylo žádoucí specifikovat, s jakými typy textů se pracovalo. Jednotlivá překladatelská řešení musí zohledňovat i faktory extratextové, tedy mimo jiné i typ textu, který je předmětem translace. V případě, že by vzorek obsahoval např. titulky k filmům, je tak hodně pravděpodobné, že z objektivních důvodů

nebudou drobné pragmaticko – sémantické odstíny vůbec zachycovány. Právě proto by bylo vhodné, aby v analýze bylo uvedeno, jaký textový typ byl předmětem výzkumu. Na druhou stranu je velkým plusem práce s jazykovým vzorkem. Autorka s jednotlivými příklady modifikačních částic nepracovala mechanicky, ale pro každý typ si zvolila vlastní sémantické deskriptory, podle kterých je třídila. Užitou metodologii vyhodnocuji jako správnou. Cíle práce tak byly podle mého názoru naplněny, autorka prokázala schopnost aplikovat teoretické poznatky na konkrétní vzorek jazykových dat.

K obsahu praktické části mám ještě tyto dotazy:

- jde u výrazů *a pesa(r) de* na str. 56 a 57 opravdu o adverbiální spojení?
- rovněž tak u příkladu 66b na str. 61 bych vzhledem k tématu této práce uvažovala o jiné morfologické příslušnosti výrazu *ya* nežli adverbiální. Jaké jsou argumenty pro Vámi zvolenou slovnědruhovou příslušnost?
- absence některých modifikačních částic ve španělštině bývá vztahována i k existenci kategorie členu v románských jazycích (např. MGŠ, str. 162), příp. k problematice slovosledu – zohlednila autorka tuto skutečnost při vyhodnocování těch příkladů, u nichž formálně identická a ekvivalentní modifikační částice v překladu chyběla, k jakému zjištění přitom došla? Prokázal Váš výzkum uvedené konstatování?

Bohužel velkou vadou práce je stránka jazyková. Mnohem horší je v tomto ohledu část praktická. Často absentují čárky u vět vedlejších (str. 39, 44, 51, atd.), v textu je neúměrně velké množství překlepů a gramatických chyb (str. 30 – *por el contratio*, str. 27 – *býk [být]*, str. 25 – *akverbia*, str. 24 – *skuliny [skupiny]*, str. 41 *Neukala*, str. 42 „*Adekvátnost vzorku [...] byl ověřen*“, překlep je i v hlavičce titulní strany – „*Ústav romanistiky*“, str. 52 – „*vyz výše*“, nesprávná citace Moderní gramatiky španělštiny na str. 24, str. 53 – „*nebyli odstraněny*“, str. 54 – „*abychom mohly*“, str. 55 – „*zohledněny*“, str. 57 – „*prostředky se objevili*“, str. 61 – „*v kombinaci s jinými slovi*“(!!!). Za nevhodné považuji i užití familiární podoby vlastního jména lingvistky Barbory Štěpánkové – str. 31 „*Bára*“, spojení „*čelíme vzorku*“ (str. 51). Formulace řady vět je velmi krkolomná – např. str. 43 „*Ostatní překladateli zvolené ekvivalenty, např. ciertamente, por otra parte, verdaderamente (viz tabulka č. 1) se objevili pouze v jediných případech, pročeš je považujeme spíše za jakousi momentální volbu pro překlad složitých významových niancí, jež jsou dosti závislé na ostatních složkách dané výpovědi, a které překladatel zvolil na základě vlastního subjektivního posouzení právě pro danou větu, a nemůžeme je proto považovat za úzus překladu modifikační částice vlastně obecně. Nerozumím ani*

otazníku v prvním odstavci na str. 51 – („viz poznámka č.1?“) – nezůstal z pracovní verze? Na str. 75 je odkazováno na myšlenku Králové – chybí datace, v bibliografii žádný takový titul také není uveden. Nebudu zde další pochybení více rozepisovat, zbytek bude případně k nahlédnutí u obhajoby. Jejich množství je však na standardy požadované pro DP neobvyklé. Frekvence chyb snižuje dojem z obsahově velmi dobré práce, neboť má negativní dopad na vnímání textu jako celku. Diplomantka je navíc studentkou translatologického oboru a práce s mateřským jazykem je proto pro ni klíčovou dovedností. Musím tuto skutečnost tedy vzít v úvahu při celkovém hodnocení.

Závěr: Závěrem konstatuji, že předkládaná diplomová práce Bc. Jaroslavy Tanzerové i přes výše uvedené připomínky vyhovuje požadavkům na tento typ prací kladeným. Práci doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou **dobře** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě průběhu obhajoby. Svoji klasifikaci odůvodňuji zejména nedostatečnou jazykovou redakcí práce před odevzdáním.

V Českých Budějovicích, 5. června 2020

PhDr. Jana Pešková, Ph.D.